

РЕЗЮМЕ

О. М. Лучко. Практическое состояние маркетинговой деятельности участников учебно-воспитательного процесса общеобразовательного учебного заведения.

В статье представлены результаты исследования, проведенного автором в среде участников учебно-воспитательного процесса общеобразовательного учебного заведения (субъектов маркетинговой деятельности). Раскрыта реализация комплекса маркетинга в практике учебных заведений.

Ключевые слова: маркетинговая деятельность ОУЗ, субъекты маркетинга, комплекс маркетинга, маркетинговые исследования.

SUMMARY

O. Luchko. Practical state of marketing activity of participants of educational process of secondary educational establishment.

In the article the results of the research conducted by an author in the environment of participants of educational-educator process of secondary educational establishment (subjects of marketing activity) are presented. Realization of marketing complex is exposed in practice of educational establishments.

Key words: marketing activity, marketing subjects, marketing complex, to marketing experience.

УДК: 378.1

І. І. Светочева

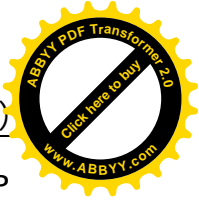
Національний фармацевтичний університет

РЕЗУЛЬТАТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МЕНЕДЖЕРІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

У статті розкрито питання, пов'язані з порівняльним аналізом і статистичною обробкою даних після впровадження у навчальний процес авторської педагогічної технології формування професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі, а саме динаміка змін розподілу студентів відповідно до професійних якостей та динаміка рівнів сформованості комунікативного контролю у майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі.

Ключові слова: професійні якості, комунікативний контроль, професійна компетентність, менеджер, фармацевтична галузь.

Постановка проблеми. Актуальним питанням сьогодення є необхідність застосування різноманітних підходів у системі підготовки менеджерів для фармацевтичної галузі, що зумовлено вимогами ринку праці, швидкими змінами економічних і технологічних процесів, відбудовою у сферах освіти, культури, економіки, науки та збільшенням трудової мобільності. Необхідність підвищення професійного рівня підготовки майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі, а саме їх професійної компетентності, має відповідати вимогам сучасного розвитку суспільства, варто розглядати як необхідну умову для модернізації системи вищої школи.



Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукових досліджень засвідчує, що проблема формування професійної компетентності набула в педагогіці особливого значення і досліджувалася з різних точок зору багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Так, у педагогіці питання професійної компетентності здобуло статус пояснювального характеру у вирішенні широкого діапазону теоретичних та практичних питань у контексті професійного становлення та самовдосконалення особистості як суб'єкта професійної діяльності.

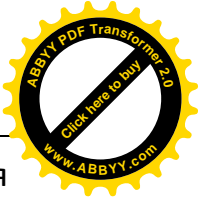
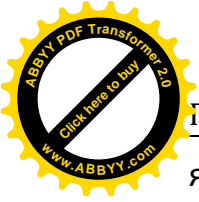
Проблемою формування професійної компетентності займалися такі вчені, як В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремінь, В. Луговий, О. Сухомлинська, В. Тюріна, В. Шадріков та ін. Аспекти професійної підготовки розглядалися багатьма науковцями, серед яких можна виділити праці таких дослідників як А. Бублик, Е. Зеєра, І. Зязюна, П. Ісаєва, Л. Карпишова, Р. Лотовської, А. Мироліуб, Л. Михайлова, О. Моїсеєнко, Т. Нікуліної, О. Пехоти, І. Підласого, В. Розова, С. Сисоєвої, Н. Скляренко, І. Смолюк, В. Тюріна та ін.

Незважаючи на те, що проблема дослідження впровадження педагогічної технології щодо формування професійних комунікативних якостей вивчалася науковцями у сфері вищої освіти, але ще недостатня увага приділяється проблемі підготовки менеджерів для фармацевтичної галузі у вищому навчальному закладі.

Мета статті – визначити ефективність застосування розробленої педагогічної технології щодо формування професійних комунікативних якостей майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі.

Виклад основного матеріалу. Експериментальне педагогічне дослідження щодо формування професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі відбувалося у чотири етапи. Метою четвертого констатувального етапу педагогічного експерименту стало детальне дослідження рівнів сформованості професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі, здійснення контрольного зрізу, порівняльного аналізу і статистичної обробки одержаних даних після впровадження у навчальний процес авторської педагогічної технології формування професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі.

Формування професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі передбачає формування у них професійних якостей,



які відіграють важливу роль у забезпеченні успішного виконання професійної діяльності. Так, Р. Фатхутдінов указує на те, що менеджер повинен уміти аналізувати, прогнозувати, економічно оцінювати й ухвалювати рішення в умовах невизначеності; вивчати й оцінювати фактори, що впливають на конкурентоспроможність організації [3, 32].

А. Ананьєв, Є. Молдаванова, В. Тарасенко, С. Шапіро називають основними професійними рисами керівника «аналітичність мислення, здатність до прогнозування ситуацій і результатів діяльності» [1, 94]; «здатність відбирати, систематизувати, аналізувати та узагальнювати інформацію» [1, 331].

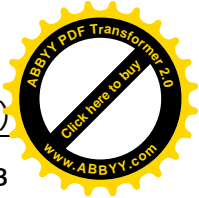
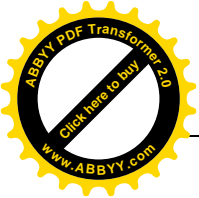
Складовою професійної компетентності майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі є професійні якості, а саме:

- комунікативні якості (товариськість, сміливість, домінантність, підозрілість, дипломатичність, самостійність);
- інтелектуальні якості (інтелектуальність, мрійливість, дипломатичність, сприйняття до нового);
- емоційні якості (емоційна стійкість, безтурботність, сміливість, емоційна чутливість, тривожність, напруженість);
- регуляторні якості (висока сумлінність, самодисципліна).

Після здійснення формульованого експерименту ми провели тестування студентів за методикою Р. Кеттелла, що дозволило визначити рівень сформованості професійних якостей майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі, які забезпечують виконання професійних функцій на фармацевтичному підприємстві та спонукають до професійної діяльності. Ці якості були виявлені за допомогою факторного аналізу з найбільшої кількості поверхневих рис особистості. Кожний фактор створює кілька поверхневих рис, об'єднаних навколо однієї центральної риси. Отже, методика Р. Кеттелла призначена для визначення широкої сфери індивідуально-особистісних якостей.

Під час інтерпретування одержаних результатів доцільно використовувати не тільки вираженості окремих факторів, а і їх сполучення, що утворюють комплекси комунікативних, інтелектуальних, емоційних і регуляторних якостей.

Порівнюючи результати студентів за групами професійних якостей до та після педагогічного експерименту відповідно до формування професійної компетентності, відзначимо низку змін.



У табл. 1 наведено результати щодо зміни розподілу студентів відповідно до професійних якостей, що входять до складу формування професійної компетентності ($y\%$).

Таблиця 1

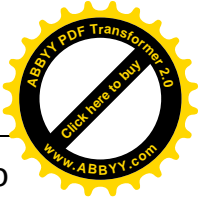
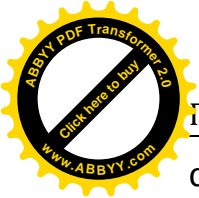
Динаміка зміни розподілу студентів відповідно до професійних якостей як складових професійної компетентності

Групи професійних якостей	E ₁ (n=30)		E ₂ (n=30)		E ₃ (n=33)		E ₄ (n=30)		K (n=31)	
	До експ.	Після експ.	До експ.	Після експ.	До експ.	Після експ.	До експ.	Після експ.	До експ.	Після експ.
	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$	К-сть студ., $y\%$
Група комунікативних якостей	46,8	70,6	39,5	79,3	45,6	94,7	37,6	100,0	9,3	20,5
Група інтелектуальних якостей	28,8	45,5	30,2	51,4	29,2	62,6	32,6	70,0	10,9	13,2
Група емоційних якостей	34,4	58,9	37,6	75,0	39,1	80,3	40,4	90,0	12,5	17,0
Група регуляторних якостей	45,3	72,3	44,3	87,4	47,6	92,5	40,5	100,0	8,1	10,4

Дані, наведені у табл. 1, свідчать про те, що після проведення роботи з формування професійних якостей відбуваються позитивні зміни розподілу студентів за рівнями сформованості професійних комунікативних якостей.

Як бачимо, показники контрольної групи змінилися незначно, а в експериментальних групах дуже збільшилися результати, особливо у групі E₄. Саме у експериментальній групі проводився найбільший комплекс навчальних робіт з формування комунікативних, інтелектуальних, емоційних та регуляторних якостей.

Формування професійної компетентності під час експерименту у майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі відбулося під час навчальної діяльності та залежав від визнання необхідності розвитку комунікативного контролю. Після здійснення формувального експерименту ми провели тестування студентів за методикою «Діагностика комунікативного контролю» (М. Шнайдер), що дозволило визначити рівень сформованості комунікативного контролю майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі. Порівнявши результати студентів за групами



сформованості комунікативного контролю до та після педагогічного експерименту, відзначимо певні зміни.

Важливим видом діяльності менеджера фармацевтичної галузі є комунікативна діяльність, що передбачає отримання інформації фахівцем з управління, передбачає необхідність комунікації – соціальної взаємодії, спілкування, спілкування менеджера з підлеглими як засобу підвищення ефективності фармацевтичного підприємства.

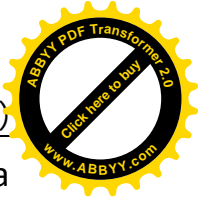
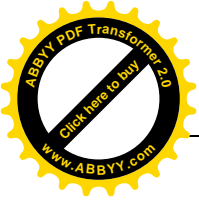
Комунікативна діяльність менеджера фармацевтичної галузі відрізняється такими особливостями: спілкування здійснюється з різними людьми за фахом, віком, рівнем інтелекту, рівнем ієрархії та ін. Під час комунікативної діяльності встановленню контакту можуть заважати перешкоди спілкування: темперамент, негативні емоції.

У табл. 2 наведено показники зміни розподілу студентів за рівнями сформованості комунікативного контролю (у %).

Таблиця 2

**Динаміка рівнів сформованості комунікативного контролю
у майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі**

Група студентів	Етапи експерименту та зміни	РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ (у %)		
		Низький	Середній	Високий
E ₁ (n=30)	До експерименту	54,2	43,1	2,7
	Після експерименту	2,3	44,0	53,7
	Зміни	-51,9	-0,9	+51,0
E ₂ (n=30)	До експерименту	49,5	45,2	5,3
	Після експерименту	0	34,6	65,4
	Зміни	-49,5	-10,6	+60,1
E ₃ (n=33)	До експерименту	50,2	44,2	5,6
	Після експерименту	0	12,2	87,8
	Зміни	-50,2	-32,0	+82,2
E ₄ (n=30)	До експерименту	47,1	48,6	4,3
	Після експерименту	0	0	100
	Зміни	-47,1	-48,6	+95,7
К (n=31)	До експерименту	52,7	44,3	3
	Після експерименту	54,0	42,5	3,5
	Зміни	-1,3	+1,8	+0,5



Зіставлення динаміки змін показників констатувального та формувального експериментів свідчить про те, що в експериментальних групах відбувся значний приріст студентів, які мають позитивну особисту налаштованість на спілкування, високий рівень комунікативного контролю.

Зважаючи на особливості професійної комунікативної діяльності майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі, важливість наявності в них комунікативних знань, умінь і навичок, зазначені характеристики потребують особливої уваги, оскільки свідчать про недостатній рівень розвитку професійних комунікативних здібностей. У зв'язку з цим очевидною стає необхідність цілеспрямованого розвитку й удосконалення рівня теоретичної і практичної комунікативної підготовки майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі.

Висновки. Проведене педагогічне дослідження формування професійної компетентності в майбутніх менеджерів фармацевтичної галузі дає можливість визначати динаміку формування професійної компетентності. Ці зміни свідчать про ефективність упровадження до навчального процесу розробленої нами авторської педагогічної технології формування професійної компетентності, яка передбачала формування професійного становлення особистості майбутнього менеджера фармацевтичної галузі з позиції управлінської діяльності.

Перспектива подальшої роботи полягає у розширенні діагностичного апарату і впровадженні педагогічного забезпечення в систему професійних комунікативних якостей менеджерів фармацевтичної галузі.

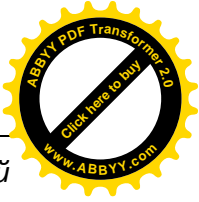
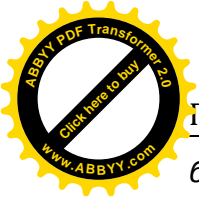
ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев А. Деякі підходи щодо визначення професійно важливих якостей державних службовців / А. Ананьев // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : ОРІДУ УАДУ, 2002. – Вип. 12. – 342 с.
2. Молдаванова Е. М. Классификация качеств личности современных руководителей / Е. М. Молдаванова // Личность: культура и образование : материалы 46-й науч.-метод. конф. «XXI век – век образования» (апр., 2001). – Ставрополь : Изд-во СГУ, 2001. – 200 с.
3. Фатхутдинов Р. Концепция подготовки специалистов по менеджменту / Р. Фатхутдинов // Высшее образование в России. – 1996. – № 4. – С. 31–38.

РЕЗЮМЕ

И. И. Светочева. Результат экспериментального исследования формирования профессиональных коммуникативных качеств менеджеров фармацевтической отрасли.

В статье раскрыты вопросы, связанные со сравнительным анализом и статистической обработкой данных после внедрения в учебный процесс авторской педагогической технологии формирования профессиональной компетентности у



будущих менеджеров фармацевтической отрасли, а именно динамика изменений распределения студентов относительно профессиональных качеств и динамика уровней сформированности коммуникативного контроля у будущих менеджеров фармацевтической отрасли.

Ключевые слова: профессиональные качества, коммуникативный контроль, профессиональная компетентность, менеджер, фармацевтическая отрасль.

SUMMARY

I. Svetochева. Experimental research results of professional communication formation for managers in pharmaceutical industry.

The article deals with issues related to comparative analysis and statistical data processing after the implementation to academic activity the author's educational technology of professional communication formation for future managers in pharmaceutical industry. We have established the changes dynamics of students' distribution according their competency levels and levels dynamics of readiness communicative control for future managers in pharmaceutical industry.

Key words: professional quality, communicative control, professional competence, the manager, the pharmaceutical industry.

УДК 377.071.

Л. М. Сергеева

Університет менеджменту освіти НАПН України

УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ПТНЗ І РОБОТОДАВЦІВ У ПРОФЕСІЙНО-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті наведено форми взаємодії ПТНЗ і роботодавців в освітньому середовищі шляхом створення дієвих інституцій, технологій моніторингу трудової успішності випускників на регіональному ринку праці, інструментарій визначення кількісних і якісних параметрів діяльності ПТНЗ.

Ключові слова: соціальне партнерство, професійно-освітнє середовище, моніторинг освітніх послуг.

Постановка проблеми. Фундаментальні трансформації в сучасному способі організації виробництва і в суспільному житті опосередковуються трансформаціями у системі соціогуманітарних цінностей, якими керується соціум у своєму еволюційному русі. Сам феномен «професія» у міру розвитку суспільства стає надзвичайно динамічним. Розширюється палітра функцій професій, стає найбільш різнобарвною статусна система всередині професійної сфери. На нашу думку, ось чому, й професійно-освітня система не може ефективно виконувати свої завдання, якщо буде мати «замкнений» характер, щоб забезпечити майбутньому фахівцеві вибір проекту власного майбутнього.

Сучасні вимоги до якості трудових ресурсів потребують переважно інноваційних підходів до їх підготовки, високого професіоналізму як